

Se'n va un gran analista irònic de la realitat

Un homenot mataroní

Manuel Cuyàs va passar la seva infantesa veient molt cinema. Unes dificultats en la visió li aconsellaren que no s'exposés excessivament a la llum del sol. Passejant per Mataró m'ensenyava la sala on va veure centenars de pel·lícules, dia sí dia també. Ho sabia tot de Hollywood. Audrey Hepburn era la seva actriu idealitzada. Penso que la seva prodigiosa imaginació va anar-se elaborant en aquelles llargues sessions a les fosques mataronines. La vida de Cuyàs fou enriquida per la complexitat, l'enginy i els argumentaris del món del cinema.

Es dedicà al periodisme de proximitat, observant els detalls, posant en evidència les contradiccions de les actituds humanes. Manuel era un picapedrer de la llengua, un lingüista amb martell i escarpra, un artesà de la paraula en català. Es recreava jugant magistralment amb la llengua, de tal manera que la manejava com els mestres constructors de les catedrals medievals o com els paletes que han deixat el patrimoni dels marges i marjades que estan mig colgats pels termes del país.

Jo li deia que era el Julio Camba català, l'articulista capaç de fer un gran article sobre la qüestió més insignificant. El que li importava era usar la llengua amb llibertat, precisió i harmonia. El seu sentit de l'humor li permetia no prendre's massa seriosament a ell mateix i posar un cert distanciament amb els pronunciaments precipitats i categòrics tan

Jo li deia que era el Julio Camba català, l'articulista capaç de fer un gran article sobre la qüestió més insignificant

freqüents en el nostre ofici. La ironia era la seva arma dialèctica preferida.

Jordi Pujol li dictà tres volums de memòries en inacabables sessions en què l'expresident anava explicant el que volia sobre la seva llarga trajectòria humana i política. Cuyàs s'adonà el juliol del 2014 que aspectes importants de la seva biografia havien estat silenciats. Li va doldre, però coneixia tant el personatge, que

va seguir visitant-lo quan molts dels seus col·laboradors més propers l'abandonaren. Quan algú li retreia a les xarxes socials la seva simpatia per algú allunyat d'alguna correcció política, saltava com una llebre, enèrgicament, dient simplement que era amic seu.

La vessant humanista de Cuyàs era un dels trets més atractius de la seva personalitat. Era un conversador inacabable seguint la tradició dels grans periodistes del país que han llegit, han escrit i han enraonat pels descosits. Mai acabaves els temes perquè sempre quedaven qüestions pendents passant de la literatura al cinema, a la història, a la llengua i a les contradiccions de la gent i del país. No tenia enemics i feia la vida agradable als altres. La seva curiositat intel·lectual no tenia límits. Era un homenot mataroní.

Lluís Foix. Periodista

Una personalitat única

En el seu darrer article, *Dissabte al barber*, publicat el 15 de maig passat, en Manel s'acomiajava dels lectors per una llarga temporada que malauradament ha estat definitiva. Em va emocionar perquè parlava amb simpatia d'aquest ofici que era el del pare i hauria pogut ser el meu. A vegades, no tant com hauria volgut, li comentava detalls dels seus articles i fa uns mesos ens vam cartejar arran d'un comentari sobre l'obra teatral *El millor dependent del món*, i li vaig dir que l'autor, Francesc Lorenzo Gàcia, era fill de Llagostera, i que no li ho havia pogut dir abans perquè just tornàvem de Creta. Llavors va manifestar el seu desig d'anar-hi, ja que coincidia que havia llegit les excel·lències que en deia Josep Pla. I és que en Manel era una persona llegida, de les d'abantes, i tenia una cultura i una memòria prodigiosa, sens dubte un referent per a tothom que va aprendre amb ell, ja que li encantava treballar amb gent més jove i explicar-los històries del seu sac inacabable d'anècdotes. Fa nou anys el seu antecessor en la plana 2 del diari, el també escriptor i periodista Miquel Pairoli, s'acomiajava amb l'article *Teló*, publicat el 29 de maig del 2011. I només fa tres anys, el seu germà més petit, l'artista, professor i també amic Jordi Cuyàs, ens deixava un 24 d'agost. Al tanatori en Manel mostrava el seu absolut desconcert

en perdre el germà més jove.

Quan ens vam conèixer, coincidint amb l'inici de la seva col·laboració a El Punt el 1987, signava Emmanuel, crec que va dir que per diferenciar-se del seu pare, l'artista Manuel Cuyàs. Vam coincidir més a partir del 1995, quan va ser nomenat director de l'edició d'El Punt Maresme, i, sobretot, a partir del 1999, quan em van encarregar coordinar les quatre edicions que aleshores

A la redacció del camí de la Geganta de Mataró, en Manel s'ho va passar molt bé, diria que va ser molt feliç

El Punt tenia a les comarques barcelonines. A la redacció del camí de la Geganta de Mataró, en Manel s'ho va passar molt bé, diria que va ser molt feliç fins que amb el creixement del diari els seus dos joves redactors de més confiança, Josep M. Flores i Saül Gordillo, van passar a ocupar les direccions d'El Punt Garraf Penedès i Rubí. Durant una bona temporada, junts vam coordinar el consell editorial del Maresme, que presidia "l'amo" Joan Bosch, també desaparegut, i que a nivell comarcal van presidir Maria José Recoder i Jordi Maluquer. El 2001 l'avui director de Catalunya Ràdio el va rellevar a la direcció

maresmenca i Cuyàs va ser nomenat director adjunt de Catalunya, pensant en el salt a la capital que es produiria el 2003. Des de la redacció del carrer de les Tàpies va començar a ser més conegut a tot el país, per la seva oratòria fàcil i directa, que el va portar a les tertúlies dels principals mitjans audiovisuals, on va destacar pel seu caràcter indomable amb un punt de rondinaire, i fugint d'allò considerat políticament correcte i amb una personalitat única, sempre fidel a la llengua i al país. En Cuyàs era un gran amic dels seus amics i un d'ells, en Carles Duarte, deia ahir que era un home savi impregnat d'humanisme autèntic. Gestor cultural, mestre, escriptor, periodista, columnista i cronista, seria una mica el resum d'aquest cinèfil empedreït, a qui agradava portar barret i corbates cridaneres i que, segurament, és la persona que he vist escriure més de premsa i bé, i que era capaç de convertir una anècdota en un gran article de fons.

Joan Ventura. Periodista

El professor Tornasol

Estic assegut en un cafè de la platja de Port Bo de Calella. La de Palafrugell, no la teva. Tinc una gravació sobre la Cantada d'Havaneres de l'any més estrany de la història, que el virus ha anul·lat. És dilluns, fa sol, poc vent i no hi ha turistes, només uns quants banyistes de la terra. Un dia preciós. Un dia preciós de l'any més estrany de la història, que és el pitjor de les nostres vides. Estic fart de mort i de malaltia, Manuel. Que la vida és fràgil, ja ho sabem. No calia que vingués cap virus a recordar-ho. Però el país es desconfina a poc a poc, com quan fem mandres al lli i entra el sol per la finestra. Ens han robat la primavera, però volem disfrutar l'estiu i no se m'acut un lloc millor ara mateix per escriure't un article. I penso que, no sé com, ho has fet expressament. Ho has situat tot així. Per les vegades que t'havia dit rondinaire. Rondinaire? Aquí tens aquesta pau. I ara escriu. Ho has d'haver planejat tu, perquè aquest matí hi havia un embús a l'AP-7, així que he decidit pujar pel Maresme. Pel teu Maresme. I just quan estava a l'altura de Mataró, quina

Però, ¿què vols que escrigui a algú que escrivia articles que es llegien com quan claves un ganivet a la mantega i no aquells textos que has de superar amb un matxet?

casualitat, la ràdio ha anunciat la teva mort. Potser em volies retreure que feia massa que no ens vèiem. I he mirat al mar i he recordat com defensaves que el tren passés entre els pobles i la platja. Perquè, així, quan els del Maresme torneu en tren des de Barcelona, de cop apareix el mar i és mitja vida.

Però, ¿què vols que escrigui a algú que escrivia articles que es llegien com quan claves un ganivet a la mantega i no aquells textos que has de superar amb un matxet? Estic fart de mort i malaltia, Manuel. M'agradaven més els millors anys de la nostra vida. Quan encara no sabem, tot i que temo que tu sí, que la vida anava de debò. Quan teníem una redacció plena de sonats al Raval, dinàvem amb el doble de Rajoy, anàvem al Parlament a fer de periodistes i ens feies de mestre als que, amb el diari tan cat, anàvem de copes com si no hi hagués demà, mentre tu tornaves cap a casa i esperaves veure el mar des de la finestra del tren. I, l'endemà, arribaves d'una de les cites amb el President, et treies el barret de personatge de novel·la i, passejant amunt i avall d'aquell despatx que era un confessionari, m'explicaves com anava aquella aventura. Tot això era quan no hi havia virus, ni hi havia malaltia, ni res anava encara de debò i tu eres el professor Tornasol. El sol que ara arriba al migdia d'un nou dia. Al cap i a la fi, segur que allà on vagis et tenen reservada la pàgina 2, perquè segueixis recitant la vida.

Tian Riba
Periodista